

A Magyar Honvédség Idősügyi Stratégiája (2018–2027)

A honvédelmi miniszter 10/2018. (III. 12.) HM utasítása a Magyar Honvédség Idősügyi Stratégiája (2018–2027) kiadásáról

A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 23. § (4) bekezdés c) pontja alapján a következő utasítást adom ki:

- 1. §** Az utasítás hatálya a Honvédelmi Minisztériumra, a honvédelemért felelős miniszter közvetlen alárendeltségébe tartozó szervezetekre, a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálatra, valamint a Magyar Honvédség katonai szervezeteire terjed ki.
- 2. §** Az utasítás 1. mellékleteként kiadom „A Magyar Honvédség Idősügyi Stratégiája (2018–2027)” című dokumentumot.
- 3. §** Ez az utasítás a közzétételét követő napon lép hatályba.
- 4. §** Hatályát veszti „a Magyar Honvédség Idősügyi Stratégiája (2009–2017)” kiadásáról szóló 109/2008. (HK 20.) HM utasítás.

Dr. Simicskó István s. k.,
honvédelmi miniszter

1. melléklet a 10/2018. (III. 12.) HM utasításhoz

A Magyar Honvédség Idősügyi Stratégiája (2018–2027)

Bevezetés

A Magyar Honvédség (a továbbiakban: Honvédség) folytatva az egy évtizede megkezdett időszakos politikáját, felismerve a jelenkor egyik nagy kihívását – a várható élettartam meghosszabbodását, valamint a társadalom idősödésének folyamatát –, szem előtt tartva az idősök társadalmi megbecsülését, egészségének megőrzését és javítását, érdekeik hatékony érvényesítését, valamint az aktív idősor elősegítését a 2018–2027 közötti időszakra megalkotja a Magyar Honvédség Idősügyi Stratégiáját (a továbbiakban: Stratégia).

I. A Stratégia célja, rendeltetése

A cél olyan átfogó Stratégia kidolgozása és megvalósítása, amely igazodva jelenkorunk rohamosan változó világához, a fejlődésszemléletet preferálva segíti hozzá az időseket az aktív állományi életet követő teljes értékű élethez.

Prioritásként jelenik meg a Stratégiában az idősök egészségmegőrzésének és egészségfejlesztésének, valamint az egész életen át tartó tanulás szemléletének adaptálása és támogatása; az információs társadalomba és digitális világba történő bekapcsolódás elősegítése; az aktív és a nyugállományú katonák, a honvédségi foglalkoztatottak (közalkalmazottak, közszolgálati tisztviselők, munkavállalók) közötti együttműködési formák kialakítása és egymás kölcsönös támogatása, amely segítségével hosszú távú, közös tevékenység valósulhat meg az idősebb és a fiatalabb generációk közötti szakadék áthidalásában, a generációs szolidaritás elmélyítésében, valamint az egyetemes és a magyar katonai értékek továbbadásában és fejlesztésében.

Fontos továbbá – a még aktív állomány bevonása mellett – az időskorral és idősekkel kapcsolatos pozitív szemlélet elősegítése, valamint az időskorra történő felkészítés támogatása, a tudatosság növelése az idősödés folyamatában, ezáltal felkészítve az aktív állományt a jelenlegi aktív élet utáni szinten aktív időskorra.

A Stratégia rendeltetése, hogy alapot adjon a Stratégia célkitűzései és a kapcsolódó feladatok megvalósítása érdekében kidolgozásra kerülő rövid és középtávú cselekvési terveknek és programoknak.

II. A Stratégia célcsoportja

A Stratégia elsődlegesen az idősök támogatását, érdekeik elősegítését és érvényesítését, az aktív életbe történő bevonását, vagyis az aktív szolgálatot követő minél teljesebb élet megélését kívánja elősegíteni.

Figyelembe véve a nemzetközi szervezetek, valamint az Idősügyi Nemzeti Stratégia ajánlásait, továbbá az időskorra vonatkozó meghatározásait, a Stratégia célcsoportja a Honvédség, valamint a honvédelemért felelős tárca (a továbbiakban: honvédelmi tárca) kötelékéből nyugállományba helyezett – 60 év feletti – katona, közszolgálati tisztviselő, közalkalmazott, munkavállaló (a továbbiakban: nyugállományú), valamint nyugállományú házastársa, élettársa, özvegye.

III. Az időskorról, idősödő társadalmunkról

Sikerként tekinthetünk arra, hogy a gazdaságilag fejlett társadalmak népessége napjainkban jóval tovább él, mint korábban, melynek hátterében többek között az egészségügyi ellátórendszer, a szociális és kulturális környezet fejlődése áll. Azonban mindezen sikerek – egyéb tényezők mellett – olyan problémákat is felszínre hoznak, amelyek megoldásához együttes társadalmi összefogás, átfogó stratégia és cselekvési terv szükséges.

Korunk elsősorban problémaként tekint az idősödő társadalomra, azonban az idősödés önmagában nem jelent problémát. A problémát elsősorban az okozza, hogy sem a gazdaság, sem a társadalmi ellátórendszer nincs felkészülve olyan átfogó reformokkal, amelyek segítségével ezen ellátórendszerek a jelenlegi elvárásoknak megfelelően fenntarthatóak lennének.

Emellett sok esetben a családi védőháló, az időskori elsődleges gondozást nyújtó milió hiányzik, ezt a hiányt pedig az intézményes ellátórendszernek kell pótolnia, így növelve annak szerepét.

Az állam, mint a jóléti ellátórendszer legfontosabb szereplője igyekszik megőrizni állampolgárai jóléti biztonságát, ugyanakkor eszközei végesek, ezért már az aktív évek alatti öngondoskodás elengedhetetlen ahhoz, hogy az egyén számára a nyugdíjazás után is megőrizhető legyen a megfelelő életszínvonal.

Az időskorral kapcsolatos egyfajta szemléletváltásra van szükség, az idősekre és az idősödő társadalomra nem mint problémára, hanem mint lehetőségre kell tekintetni. Lehetőségre abban a tekintetben, hogy az idősek az életszínvonal emelkedésének köszönhetően egyre jobb fizikai és mentális állapotnak örvendhetnek, ezáltal az élet számos területén hasznos közreműködői társadalmunknak.

Az Idősügyi Nemzeti Stratégia gondolatmenetén továbbhaladva egyetértünk azzal, hogy a különböző tudományterületek értelmezése alapján az időskor fogalma máshogy definiálható, és nem határozható meg egy konkrét életkor betöltésével, hiszen beszélhetünk többek között kronológiai, biológiai, pszichológiai, szociológiai életkorról.

Górcső alá véve a Nemzetközi Egészségügyi Világszervezet csoportosítását, a 60–74 éveseket idősödőknek, a 75–90 éveseket időseknek, a 90 év feletti embereket pedig nagyon időseknek vagy aggoknak tekinti.

A mai magyar társadalomban az időskor beköszöntét gyakran a nyugállományba vonulással kötik egybe, ez a felfogás azonban általánosságban, valamint a Honvédség speciális helyzetére tekintettel napjainkban már nem állja meg a helyét.

Nem szabad megfélekednünk arról sem, hogy a már említett speciális helyzetből adódóan sokan vannak, akik viszonylag fiatalon nyugállományba kerültek, őket azonban nem tekintjük időseknek. Figyelembe kell venni továbbá azokat az egyéni sajátosságokat is – mint például a testi és lelki egészség, életmód, társas kapcsolatok, aktivitás –, melyek befolyásolhatják, hogy az egyén mikortól tekinti magát idősnak.

Nem célunk statisztikák, valamint tanulmányok alapján bárkit is idősnak definiálni. Stratégiánkban elsődleges prioritást élvez az egyén igényeihez igazodva támogatni az aktív időskort.

IV. A Kormány és a Honvédség idősügyi politikája

IV. 1. A kormányzati idősügyi politika rövid áttekintése

Az idősödő társadalom jelenségére reagálva, a Kormány a 2009–2034 közötti időszakra elkészítette az Idősügyi Nemzeti Stratégiát, amely hosszú távú célkitűzéseket fogalmaz meg Magyarország idősügyi politikája tekintetében. Legfőbb célok között szerepel többek között, hogy Magyarországon a születéskor várható élettartam közelítsen az európai uniós átlaghoz, elősegíteni szükséges az egészségben eltöltött évek számának növelését, az időskori jövedelmbiztonság megteremtését, a társadalmi integráció erősödését, a különböző szolgáltatások összehangolását az idősödők és idősek szükségleteinek és érdekeinek figyelembevételével, az idősek élethosszig tartó tanulásának támogatását, az „aktív idősödés” feltételeinek erősítését a társadalmi, kulturális, civil életbe való aktív bevonással; az idősödési folyamat „menedzs-

mentjének” elterjesztését már fiatal korban; a társadalmi szemléletváltást mind a gazdasági, mind az idősödés társadalmi megítélését és megélését illetően.

Az Idősügyi Nemzeti Stratégia a deficitmodell helyett – amely a veszteségre összpontosít, az idősödést negatív irányú folyamatként definiálja – immár a fejlődésmodellt – amely a készségek megtartását, fejlesztését, rejtett képességek előhívását helyezi előtérbe – igyekszik érvényre juttatni. Ezt az újabb szemléletet kívánja átültetni az idősök szabadidejének hasznos eltöltésére, az egészség megőrzésére és fejlesztésére, az új ismeretek elsajátítására, valamint az időskorban is fontos minőségi élet támogatására tett javaslatokkal.

A Kormány idősügyi politikájának megvalósításához nélkülözhetetlen a társadalmi együttműködés, a kormányzati szervek összehangolt tevékenysége, valamint az időseket segítő társadalmi szerveződések, önszervező csoportok, karitatív szervezetek létrejöttének és működésének támogatása.

IV. 2. A Honvédség idősügyi politikájának rövid helyzetelemzése és áttekintése

Összegezve az elmúlt 9 év tapasztalatait, a Honvédség a 2009–2017 közötti stratégiai időszak alatt is több területen igyekezett támogatást nyújtani a nyugállományúak és hozzátartozóik részére.

A társadalom és a Honvédség mindenkor kiemelt figyelmet szentelt a haza érdekében teljesített szolgálat elismerésére. Törekedett és jelenleg is törekszik arra, hogy az áldozatos munka elismerése ne szűnjön meg az aktív állományi élet befejeztével. Ehhez kapcsolódóan a Honvédség és a honvédelmi tárca a rendelkezésére álló társadalmi ellátórendszerek szolgáltatásain túl is igyekezett számos szociális szolgáltatással és juttatással támogatni a nyugállományúakat. A honvédelmi tárca az MH Szociálpolitikai Közalapítványon és a nyugdíjasokkal történő kapcsolattartásért és a gondoskodásért felelős szervezeteken keresztül 2009–2017 közötti stratégiai időszak alatt számos esetben nyújtott támogatást a rászoruló nyugállományúak és özvegyeik részére. Mindezeket túl a tárca kiemelt figyelmet fordított az elhunyt nyugállományúaktól való méltóságteljes, végső búcsú megteremtésére.

A vonatkozó szabályzók kidolgozásakor fontos volt a nyugállományúakat tömörítő, valamint érdekképviseleti szervezetek képviselőivel történő folyamatos egyeztetés, ezáltal mint közös munka gyümölcse születhettek meg szabályzóink.

Azokat, akik szociális helyzetükből adódóan kiemelt figyelemre szorultak, személyes látogatások keretében keresték fel a Honvédség állományának tagjai. Ügyfélszolgálati szolgáltatásokkal, szervezett bajtársi találkozók keretei között igyekezett a Honvédség minél szélesebb nyugállományú körrel kapcsolatot tartani, meghallgatni, valamint támogatni őket mindennapi ügyeik vitelében.

A Honvédségnél nyilvántartott adatok alapján a nyugállományúakat tömörítő szervezetek, klubok száma a 100-at is meghaladja, munkájuk a Honvédség szempontjából is kiemelt fontosságú volt, és jelenleg is kiemelt jelentőséggel bír. Jelenlétük fontosságát hangsúlyozza, hogy a Honvédség lehetősége szerint biztosította a nyugállományúakat tömörítő szervezetek részére az alakulatoknál, a helyőrségi kluboknál, a katonai igazgatási szerveknél történő elhelyezést, munkájukat infrastrukturálisan is támogatta, valamint igény esetén közlekedési eszközökkel biztosított részükre, rendezvényeik lebonyolításához támogatást nyújtott.

A honvédelmi tárca a Honvédelmi Érdekegyeztető Fórum, a Honvédelmi Minisztérium Társadalmi Véleményező Munkacsoport, valamint a Honvédelmi Idősügyi Munkacsoport munkájának ülésain keresztül biztosított lehetőséget az időseket érintő problémák közvetlen felfedezésére és megtárgyalására a nyugállományúakat tömörítő szervezetek, valamint az érdekkép-

viseleti szervezetek képviselői számára, ezáltal képezett összekötő kapocsként hidat a honvédelmi tárca, a Honvédség vezetése és a nyugállományúak között.

A Honvédség a korábbi stratégiai időszak alatt a két Hadkiegészítő Parancsnokságon, majd a jogutód szervezet MH Hadkiegészítő és Központi Nyilvántartó Parancsnokság Katonai Igazgatási Központjain, Toborzó és Érdekvédelmi Központjain, valamint Katonai Igazgatási és Érdekvédelmi Irodáin keresztül látta el a szociális gondoskodás szakfeladatait, amelyeket jelenleg az MH Katonai Igazgatási és Központi Nyilvántartó Parancsnokság (a továbbiakban: MH KIKNYP) területi szerveinek közreműködésével végez.

Információs társadalmunkban kiemelten fontosnak tekintettük, hogy a nyugállományúak megfelelő mennyiségű, minőségű és mindig aktuális információval rendelkezzenek a mindennapi ügyeik viteléhez. Ehhez kapcsolódóan a Honvédség több szervezetén, valamint a nyugállományúakat tömörítő szervezeteken, önszerveződő körökön, klubokon keresztül is igyekezte a nyugállományúakat információval ellátni, az őket érintő kérdésekben tájékoztatást nyújtani.

A Honvédség által biztosított szociális ellátási formákról, szolgáltatásokról, a nyugállományú közösségek munkájának feltételeiről – „Obsitos” címmel – külön kiadvány készült, amely hasznos ismereteket, praktikus információkat nyújt a nyugállományúak részére.

Kiemelt jelentőséggel bírt a nyugállományúak bevonása a helyi szintű feladatok ellátásának végrehajtásában, hiszen sok idős nem tagja önszerveződő köröknek vagy nyugállományúakat tömörítő szervezeteknek, ezért kevésbé vagy egyáltalán nem tud értesülni a Honvédség által nyújtott ellátásokról, lehetőségekről.

Nyugállományúakat tömörítő szervezetek segítették a Honvédség szociális gondoskodási tevékenységét abban, hogy a lehető legszélesebb körben eljusson az információ az érintettek részére. Ezen szervezetek és tagjaik számos esetben támogatták a Honvédség kegyeleti tevékenységét is. Tevékenységük és az elért eredményeik alátámasztják, hogy a gondoskodásról szóló jogszabályi kötelezettség mellett nagy szükség van a nyugállományúak társadalmi bázisú képviseletére, és a tőlük jövő támogatásra is.

A Honvédség, folytatva megkezdett idősügyi politikáját a kormányzati célkitűzésekkel összhangban, 2018-tól továbbra is komoly figyelmet fordít az aktív szolgálatból kilépett nyugállományúakra, a róluk történő gondoskodásra, támogatásra.

A honvédelmi idősügyi politika stabil alapokon nyugszik, mely az aktív időskor támogatására, a megbecsülésre és gondoskodásra épül. Az idősügyi politika megvalósításának kereteit jogszabályok és belső rendelkezések határozzák meg, melyek bázisát a honvédelmi idősügyi politika képezi.

A szociális ügyekkel összefüggő jogszabályalkotó tevékenység során prioritás, hogy – a generációk közti szolidaritás erősítése mellett – a nyugállományúak érdekeinek figyelembevételével szülessenek meg szabályozóink.

A Honvédség igyekszik biztosítani a lakhatás különböző támogatási formáinak igénybevételét a nyugállományúak részére is. Lehetőségei függvényében, valamint az egyéni élethelyzetet figyelembe véve hozzájárulást biztosít civil nyugdíjasotthonban történő elhelyezéshez.

Lehetőség van a honvédségi gyógyító, rehabilitációs és rekreációs intézmények szolgáltatásainak igénybevételére, valamint a nyugállományúak is igénybe vehetik a kulturális és sportlétesítmények adta lehetőségeket. A Honvédség továbbra is kiemelt figyelmet fordít a kegyeleti tevékenységre.

Minden honvédségi szervezetnél működik szociális munkacsoport, amely tevékenységi körében együttműködik a honvédségi és területi szociális jellegű alapítványokkal, egyesületekkel

és klubokkal, továbbá figyelemmel kíséri a nyugállományú katonák helyzetét, a velük való kapcsolattartás állapotát, és javaslatokat tesz a teendőkre, a végrehajtandó feladatokra.

A rendszeres kapcsolattartás érdekében a honvédségi szervezetek minden évben az adott szervezettől, illetve jogelődjeitől nyugdíjazott személyek részére nyugdíjas találkozókat szervezhetnek.

A honvédelmi tárca és a Honvédség az egyéni támogatási formák mellett fokozott figyelmet fordít a nyugállományúakat tömörítő szervezetek támogatására is. A támogatás a működési feltételek biztosításában, rendezvényeik szerződés, illetve pályázatok útján való támogatásában, valamint a nyugállományúakat érintő jogszabály-előkészítő és érdekegyeztető tevékenység útján valósul meg.

A folyamatos párbeszéd és érdekegyeztetés kiemelten fontos, ezért a Honvédelmi Érdekegyeztető Fórum munkája során rendszeres párbeszéd folyik a nyugállományúakat tömörítő szervezetek képviselőivel, ezáltal lehetőséget biztosítva a közvetlen, vezetői szintű fórumon történő egyeztetésre.

Jelentős munkát végez a Honvédelmi Idősügyi Munkacsoport, amelynek fő célkitűzése a gondoskodási körbe tartozók érdekeinek képviselete. Ülésein az őket érintő aktuális kérdésekkel foglalkozik, többek között a katonai egészségügyi rendszerben lévő lehetőségekkel, illetve a nyugállományúakat érintő szociális szolgáltatások alakulásával és rendszerével.

A nyugállományúakat tömörítő szervezetek számos területen támogatják a Honvédség tevékenységét. E szervezetek különösen a hagyományápolás, toborzás, kulturális élet és a nyugállományúak önszerveződésében segítenek.

Napjainkban egyre nagyobb jelentőséggel bír az öngondoskodás szemléletének elterjedése. Az öngondoskodás, mint támogatási forma – bár az aktív szolgálat időszakához tartozik – a nyugállományú létre történő felkészülés fontos eleme, ehhez a Honvédség igény esetén önkéntes nyugdíjpénztári támogatást biztosít.

V. A Stratégia alapelvei

Aktív időskor

Az időskori aktív élet az egyén fizikai és mentális egészségéhez ugyanúgy hozzájárul, mint a társadalom kohéziójához és szociális jólétéhez. Az aktivitás lehetősége mindenhol jelen van, de az időskori aktivitás fogalma elsősorban nem a munkaerő-piaci aktivitást, sokkal inkább a társadalmi, kulturális, közéleti aktivitást jelenti.

Fontos, hogy a nyugállományúak minél tovább megőrizhessék társadalmi aktivitásukat, testi és szellemi vitalitásukat. Az aktív időskor jog, és ezzel párhuzamosan kötelezettség is az idősek számára, hiszen az egyéntől is megköveteli, hogy mindent tegyen meg azért, hogy aktív maradjon. Ennek egyik kulcsa az egész életen át tartó tanulás (lifelong learning).

A lifelong learning szemlélet hozzátartozik a XXI. századi globalizált társadalmunk fejlődéséhez. Sokan a tanulásra csupán az intézményesített keretek között gondolnak, de az élethosszig tartó tanulás szemlélete ezen túlmutat. A formális kereteken kívül szerzett ismeretek szerepe jelentős, idősebb korban azonban az intézményi keretek színtere jellemzően háttérbe szorul a tudásszerzésben, ezzel párhuzamosan a nem formális és informális keretek között szerzett ismeretek előtérbe helyeződnek, melyek hozzásegítik az időseket szellemi frissességük, aktivitásuk fenntartásához.

A XXI. század infokommunikációs fejlődése és digitális technológiája a tanulásban is segítségünkre van. Ehhez azonban elengedhetetlen feltétel az úgynevezett digitális írástudás ismer-

rete és elsajátítása idősebb korban is, mely nélkül nem tudunk lépést tartani a fejlődéssel, ami korunkat jellemzi.

Mindemellett olyan színterek is megjelentek az infokommunikációs vívmányok fejlődésével, melyek manapság korosztálytól függetlenül az egymással való kapcsolattartást is könnyebbé teszik.

Egészségmegőrzés- és fejlesztés

Az egészség a mindennapi élethez szükséges erőforrás, mely biztosítja a fizikai teljesítőképességet, de kihangsúlyozza az egyén és a közösség felelősségét is. Az egészségfogalom több, kölcsönös dimenzióra épül, úgy mint az intellektuális, az érzelmi, a társadalmi, a környezeti és a fizikai jóllét. Ezek együttes megléte biztosítja az aktív és tartalmas időskor megélését.

Az egészség megőrzéséhez szükség van személyes ismeretekre, prevenciós programokra, különböző egészségmegőrző tevékenységekre is. A digitális technológia fejlődése és térnyerése egyben lehetőséget nyitott az időskorúak egészségmegőrzésének és -fejlesztésének támogatásában, a gyógyításában és a gondozásában, valamint az önálló életvitelben is.

Fontos, hogy az aktív szolgálatukat befejezők igénybe vehessék az egészségügyi tanácsadói, szolgálatot egészségük megőrzése és fejlesztése, az őket érintő veszélyek megelőzése, kivédése érdekében, továbbá a nyugállományúak részére nyújtott támogatások mellett fontos az idősektől jövő támogatás kiaknázása is.

Az egészségügyi ellátórendszer működtetésénél, az ellátási és gondozási szolgáltatások biztosításánál figyelembe kell venni a nyugállományúak sajátos igényeit, ide értve az idősebb korban gyakoribbá váló betegségek megelőzését, gyógyítását, valamint az idők rehabilitálását, gondozását, a szükséges gyógyszerekhez és gyógyászati segédeszközökhöz való hozzáférést.

A teljes értékű élethez szükséges alapellátáson, valamint egyéb egészségügyi és szociális szolgáltatásokon túl kiemelt szerepe van a családi védőhálóknak is a gondozás és ápolás területén.

Megbecsülés és gondoskodás

Élni egy dolog, azonban megélni életünket mást jelent. Ehhez szükséges, hogy az aktív évek után is megbecsüljék és elismerjék múltbéli tetteinket, jelenkori cselekedeteinket, hogy értéként tekintsenek az emberre.

Településtípustól függetlenül minden nyugállományú számára ugyanazok az ellátások ugyanolyan színvonalon járnak. A szakszerű gondoskodás megköveteli, hogy adott esetben a szolgáltatás nyújtója keresse fel az idős emberek lakóhelyét, és ne az időskorúak fáradozzanak a szolgáltatások igénybevétele érdekében. A szolgáltatási hálózat működtetése során alapkövetelmény az ellátások kiépítettsége és az alapellátás tényleges szükségletei közötti összhang.

Kiemelten fontos a családok szerepe a nyugállományúak gondozásában, az egészségügyi ellátórendszer fokozatos igénybevételenek felismerése és támogatása, valamint az ápolási-gondozási erőforrások hatékony, célirányos kihasználása különösen önellátásra korlátozottan képes idősorúakról történő gondoskodás biztosításánál.

Napjainkban az időskor jövedelembiztonságának megteremtése érdekében egyre fontosabbá válik az aktív időszakhoz köthető öngondoskodás elve. Az ezzel kapcsolatos magatartás ösztönzése, az öngondoskodás fontosságának kihangsúlyozása és támogatása már az aktív szolgálat alatt fontos. Az időskori jövedelembiztonság és a megfelelő nyugdíjszínvonal befolyással vannak az érintettek egészségi állapotára és aktivitására. Az öngondoskodásnak nagyobb szerepet kell kapnia az időskorra történő tudatos felkészülés során, ehhez – a rendelkezésre

álló lehetőségeket is figyelembe véve – szervezeti és anyagi erőforrásokat kell biztosítani már az aktív időszakban.

Kapcsolattartás

A Honvédség kiemelten fontosnak tartja a nyugállományúakkal, szervezeteikkel, önszerveződésekkel való minél szorosabb kapcsolattartást. A kölcsönös párbeszéd, a többoldalú információáramlás biztosítja legjobban azt, hogy a honvédelmi tárca és a Honvédség megfelelő időben és a megfelelő mélységben tudjon tájékoztatást adni a nyugállományúak számára.

Igazodva jelenkorunk digitális világához a személyi és intézményi keretek közötti kapcsolattartás kiegészíthető olyan integrált szolgáltatást nyújtó, idősök részére készült internetes portálokkal, amelyek az ügyintézésben, az egészségügyben, a közszolgáltatókkal való kapcsolattartásban és még sok egyéb területen egyaránt képesek az idősök támogatására.

A generációkon átívelő kapcsolattartás kulcskérdés a generációs feszültségek enyhítése szempontjából. Ezek csak akkor fognak enyhülni, ha az aktív generációk számára hihetővé válik, hogy a társadalomnak idős emberként is szüksége lesz rájuk. Az időskorral, idősokkal kapcsolatos gondolkodás legfőbb alapelvei között kell kihangsúlyozni a társadalmi integrációt elősegítő aktív időskorhoz, a független élethez, az egészség megőrzéséhez, a megbecsüléshez, a szociális-jóléti gondoskodáshoz, az esélyegyenlőséghez, valamint a prevencióhoz és a jóléti ellátások hozzáférhetőségéhez nélkülözhetetlen kapcsolattartást.

Esélyegyenlőség

Mindenkit megillet, hogy azonos esélyekkel rendelkezzen az élet minden területén. Ez nem jog, hanem a demokráciákban követelmény, amely nélkül nem beszélhetünk jogállamról. Magyarországon az esélyegyenlőségre vonatkozó intézkedések lehetősége az Alaptörvényből fakad.

Az esélyegyenlőség politikája nem azonos az egyenlő bánásmód biztosításával, annál tovább mutat. Az esélyegyenlőség az élet minden területén alkalmazandó, különös tekintettel a gazdasági, társadalmi, kulturális és családi életre. Az esélyegyenlőség elvének gyakorlatban történő érvényesítéséhez szükség lehet pozitív megkülönböztető intézkedések meghozatalára is.

Az idősök esetében különösen fontos az esélyegyenlőség biztosítása a szociális és egészségügyi ellátásokhoz, támogatásokhoz, szolgáltatásokhoz, valamint az információhoz jutás során. Az időskori önrendelkező élet egyik alapvető követelménye, hogy az idősök személyesen szerzett információik alapján tudatosan választhassanak a különböző igényeket kielégítő ellátási formák közül, beleértve a különböző piaci alapon működő szolgáltatásokat is. Szükség esetén célzott tájékoztatással lehet elősegíteni azt, hogy személyes ügyeik intézéséhez elegendő információval rendelkezzenek. Ez különösen fontos azok esetében, akik települési, egészségi vagy más hátrányból adódóan nehezen tudnak információhoz jutni.

VI. A Stratégiával összhangban végrehajtandó feladatok

A Stratégia a nyugállományúak számára intézményesített keretek között biztosít lehetőséget az aktív életre, érdekeik érvényesítésére.

A Honvédség és a honvédelmi tárca is kiemelt fontosságú feladatának tekinti egy tartalmas, boldog és emberséges élet biztosítását a nyugállományúak számára, melynek érdekében – és anyagi lehetőségei függvényében – folyamatosan fejleszti intézményhálózatát, bővíti szolgáltatásait, hogy az érintettek minél szélesebb körét tudja elérni és támogatni.

Kihangsúlyozandó az egyén szerepe is a tartalmas időskor megélésében, hiszen az aktív időskorhoz elengedhetetlen feltétel a tudatos, az egyén igényeihez igazodó szabadidő eltöltése.

A Stratégia céljaival, rendeltetésével, elveivel összhangban az alábbi feladatok végrehajtása szükséges, amelyek a Stratégia alapelveivel összhangban érintik az aktív élet, az egészség, a gondoskodás és megbecsülés területét, valamint az esélyegyenlőséget szem előtt tartva kiterjednek a Honvédség, a honvédelmi tárca és a nyugállományúak közötti kapcsolat erősítésére.

- A jogszabályokban és más normatív szabályokban az idősek számára biztosított ellátási, juttatási formákat, valamint a jelenlegi ellátórendszert a kor követelményeihez szükséges igazítani, figyelembe véve a nyugállományúak differenciált összetételét is.
- A jogszabályokban és más normatív szabályokban az idősek számára biztosított ellátási, juttatási formákat, valamint a jelenlegi ellátórendszert a kor követelményeihez szükséges igazítani, figyelembe véve a nyugállományúak differenciált összetételét is.
- Kiemelten fontos az életkorukból, egyéni helyzetükből adódóan leginkább segítségre szoruló nyugállományúak támogatása, életkörülményeik és életminőségük javítása. Ehhez szükséges egy olyan gondozási hálózat kialakítása, illetve a már működő ilyen jellegű társadalmi szervezetekkel történő aktív együttműködés, amely adott esetben segíthet a különféle hétköznapi feladatok megoldásában is.
- Támogatni kell, hogy a nyugállományúak gondozásának, ápolásának elsődleges színtere a védett családi kör legyen, elő kell segíteni, hogy az intézményes ellátórendszer igénybevételekor a fokozatosság elve érvényesüljön.
- Továbbra is törekedni kell a szociálisan legrászorultabbak segítéséhez szükséges monitoring rendszer létrehozására, amely a nyugállományúak életkörülményeiről és szociális helyzetéről ad megbízható, folyamatos információt a Honvédség számára.
- Figyelmet kell fordítani az idősödés társadalmi problémáira, nyugállományúakat érintő különféle kihívások kezelésére.
- Támogatni kell kisebb közösségek létrehozását, melyek védenek az elmagányosodástól, a fölöslegesség érzésétől. Elő kell segíteni, hogy nagyobb szerepet kapjanak a társadalmi és karitatív szervezetek ennek támogatásában.
- Az MH KIKNYP területi szerveinél működő érdekvédelmi, szociális gondoskodási alrendszerek tevékenységét, működési feltételeit továbbra is elemezni kell, az új módszerek bevezetését az ellátandó feladathoz kell igazítani. Ehhez szükséges az ellátási terület, az ellátandó/gondozott létszám, a területi szóródás és a helyi sajátosságok figyelembevétele.
- Segíteni kell az idősek ügyeivel foglalkozó mozgalmak szervezését és fejlesztését, az idősek önszerveződését, a nyugállományúakat tömörítő szervezetek és klubok alakítását, működtetésüket, különös figyelemmel azokra a helyörségekre, ahol nem működik katonai szervezet.
- Felül kell vizsgálni a honvédelmi tárca önkormányzatokkal kötött együttműködési megállapodásait a tekintetben, hogy a működési feltételek biztosítottak-e.
- Folytatni kell a honvédelemi tárca által biztosított erőforrások – személyi, anyagi, infrastrukturális és elhelyezési – elosztásának felülvizsgálatát, és az elosztás hatékonyságát a valós igényhez kell igazítani.
- Az önkéntesség elvét szem előtt tartva a nyugállományúakat továbbra is aktívan be kell vonni a Honvédséget érintő helyi szintű feladatok – úgy, mint toborzás, hagyományőrzés, kulturális és sporttevékenység – végrehajtásába.
- Elő kell segíteni a hatékony információáramlást, az egyéni élethelyzetekhez igazodva hozzá kell segíteni azokat a személyeket is a releváns információkhoz, akik semmilyen szervezethez sem tartoznak.
- Információnyújtással támogatni kell, hogy a nyugállományúak tudatosan, saját maguk dönthessenek szabadidejük minél tartalmasabb eltöltéséről.
- Igazodva jelenkorunk technikai fejlődéséhez, támogatni szükséges az idősek digitális világba történő bevonását, a digitális írástudás megismerését és elsajátítását.

- Továbbra is el kell ismerni a honvédelem ügye érdekében aktívan tevékenykedő nyugállományúakat tömörítő szervezetek és személyek munkáját.
- Elő kell segíteni, hogy minden nyugállományú rendelkezzen nyugdíjas szolgálati igazolvánnyal.
- Támogatni kell az egészségmegőrzést, egészségtudatos magatartást; az egészséges életmód kialakítása és fenntartása feltételeinek megteremtését. A Honvédség által szervezett és támogatott ilyen jellegű rendezvényeket a továbbiakban is elérhetővé kell tenni a nyugállományúak számára is. Nagyobb hangsúlyt kell kapnia a prevenciónak.
- Az aktív időskor egyik kulcseleme az egész életen át tartó tanulás, amely az aktív szolgálatot követően is biztosítja a készségek fejlesztését, az önállóság megtartását és a szociális kapcsolatrendszer fenntartását, bővítését. Az élethosszig tartó tanulás biztosítása keretében – a mindenkori gazdasági és jogszabályi környezetet figyelembe véve – segíteni kell a nyugállományúak különböző csoportjainak a nem formális és informális keretek közötti, minél szélesebb körű ismeretszerzés lehetőségét.
- Ösztönözni kell az időskor pozitív megítélését ahhoz, hogy az egyes generációk közötti szakadékot könnyebben áthidalhassuk, és a következő nemzedék idősekről és időskorról alkotott képe, valamint a hozzájuk való viszonyulása mindenkor pozitív legyen.
- Támogatni kell az öngondoskodás szemléletének elfogadását és elterjedését már az aktív állományi élet során, elő kell segíteni annak minél hatékonyabb érvényesülését. Az aktív szolgálat utolsó szakaszában az állományt fel kell készíteni a nyugállományú életvitelbe történő zökkenőmentes átmenetre.